

Tisková zpráva

Inovativní chirurgický zákrok ve FN Brno pomohl ženám po mastektomii s lymfedémem

Brno, 6. března 2024 - Na Klinice popálenin a plastické chirurgie FN Brno úspěšně uskutečnili sérii šesti operací s cílem odstranění lymfedému horních končetin. Léčba lymfedému je na zdejší klinice integrovanou součástí komplexní péče o ženy, které v důsledku onemocnění karcinomem prsu prošly mastektomií, odstraněním lymfatických uzlin z podpaží a následnou radioterapií.

„Lymfedém je otok měkkých tkání vzniklý poruchou toku lymfy. V důsledku neprůchozích lymfatických kolektorů se přebytečná tekutina z tkání neodvádí a dochází k jejímu hromadění – nejčastěji v oblasti končetin. Základem léčby lymfedému je konzervativní postup, který zahrnuje manuální a přístrojové lymfodrenáže a také kompresivní končetinové návleky. Pokud však ke zlepšení stavu nedochází, pomůže chirurgie,“ vysvětluje přednosta Kliniky popálenin a plastické chirurgie, docent Libor Streit. U získaných lymfedémů je příčinou nejčastěji odstranění uzlin a ozáření v rámci léčby nádorových onemocnění.

Běžně se při chirurgickém řešení lymfedémů napojují lymfatické cévy na žíly v oblasti podpaží nebo se tam přenášejí lymfatické uzliny. Plastičtí chirurgové FN Brno tentokrát ve všech šesti případech využili inovativní operativní postup, který se ukázal jako šetrnější. „Nejdříve jsme pomocí tzv. ICG lymfografie našli oblast, kde jsou lymfatické cévy již poškozeny natolik, že od něj dále už neplní svou funkci. Zde jsme pak hledali vhodnou a dostatečně malou žílu pomocí ultrazvuku, kterou jsme následně napojili na lymfatický kolektor. Tak jsme přemostili nefunkční lymfatické cévy, aby lymfa mohla opět odtékat z oblasti pod překážkou,“ popisuje docent Streit a dodává, že operované ženy teď po úspěšném zákroku procházejí pooperační rekonvalescencí.

U všech šesti operovaných vznikl lymfedém v důsledku karcinomu prsu. Ten je nejčastějším ženským onkologickým onemocněním u nás. Základem léčby karcinomu prsu je jeho částečné nebo úplné odstranění, tzv. mastektomie. Součástí léčby je také odstranění spádových lymfatických uzlin, přičemž rozsah výkonu je určován podle stádia onemocnění od jedné sentinelové uzliny až po většinové odstranění podpažních uzlin, které současně „filtrují“ lymfu z horních končetin. Na vzniku lymfatického otoku horních končetin se významně podílí také následná radioterapie.

V České republice je zavedený program rekonstrukce prsu po těchto zákrocích. Na Klinice popálenin a plastické chirurgie FN Brno je jeho součástí i léčba lymfedému, aby byla péče co nejkomplexnější. „V praxi se často setkávám s tím, že se lymfedém léčí až po rekonstrukčním výkonu. Naší snahou je jít opačným směrem. Jestliže chce pacientka rekonstrukci prsu a vznikl jí lymfedém, nejdříve ji nabízíme miniinvazivní léčbu lymfedému pomocí lymfaticko-venózních spojek. Jak lymfedém progreduje, postupně degenerují lymfatické kolektory až po jejich úplné uzavření. Podmínky pro operování jsou pak složitější, v pokročilých stádiích nejsou lymfaticko-venózní spojky proveditelné,“ doplňuje docent Streit.

Ve FN Brno poprvé při těchto operacích využili i exoskop. „Postupné nahrazování operačního mikroskopu exoskopem v oboru rekonstrukční mikrochirurgie se stává trendem a lze očekávat, že další rozvoj této technologie tento trend ještě urychlí. V Evropě jsme použili exoskop při chirurgickém řešení lymfedému poprvé. Na rozdíl od klasického mikroskopu při operaci sledujeme monitor. V reálném čase se zobrazuje zvětšený barevný 3D obraz operačního pole, který je počítačově sloučen s obrazem z integrované fluorescenční kamery. Při použití kontrastních látek tak vidíme barevně lymfatické cévy, které standardně viditelné nejsou,“ uzavřel docent Streit.

Lymfedém, jako následek onkologické léčby, může představovat velmi zatěžující aspekt lidského života – zasažená končetina je viditelně oteklá, pacient musí používat návleky a je omezen především fyzicky. Nezřídka je důsledkem i invalidita přidružená k onemocnění, pokud pacient nemůže pokračovat v zaměstnání nebo omezenou dobu. Cílem je tedy nejen výsledek estetický, ale především obnovení funkčnosti.

Pro více informací:

Mgr. Martin Drozd, vedoucí Oddělení komunikace

Fakultní nemocnice Brno, Jihlavská 340/20, 625 00 Brno

E: drozd.martin@fnbrno.cz, M: 728 225 593, T: 532 232 193